

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

48. Quid per modicum tempus intelligatur in responsionibus sacræ Congr.
ad Decreta Urbani VIII. de celebr. Missarum? Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. r. 54.
alias 55. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Atque de SS. Euchar. Sac. Ref. XLVII. &c. 27

Sacerdos acceptis pluribus stipendiis iustus bona fide iuxta opinionem apud se probabilem applicauerit multis vicinis Missam, exultans, & intendens iis simul satisfacere, non teneri postea cognita veritate supplere, vel alias missas applicando, vel stipendia restituendo, censet Bordon. *tom. 1. var. resol. 2. quest. 23. n. 22.* quia talis Sacerdos non peccat contra iustitiam: attamen quamuis hic non teneatur ratione iniustæ acceptionis, tenetur ad hoc ratione rei acceptæ, sicut qui bona fide rem accepit, quam putauit esse suam, vel se iusto titulo comparare, si postea nouerit, aut rem non esse suam, aut non iuste sibi acquisitam, tenetur equidem restituere, vel satisfacere, nisi per impotentiam excusetur. Et ita me citato tenet P. Francisc. Lugo de *Sacram. tom. 1. lib. 1. c. 12. q. 4. n. 41.* & P. Auersa de *Sacr. Euchar. q. 1. sect. 17. §. quod si Sacerdos quisquam.* Nota hic obiter quod Sacerdos ordinatus celebrans cum Episcopo, potest illud sacrificium alteri applicare, quia causa est illius. Ita Ioann. de Soria in Epilogo summarum *part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 2. §. circa stipendium.* Meratus *tom. 3. de Euchar. disp. 38. sect. 8. n. 4.* & Elcobar *ubi sup. n. 61.* ubi ait, Sacerdotes celebrantes cum Episcopo, posse singulos cui uoluerint integrè, & independenter uoluntate alterius Missam applicare, quia singuli sunt uera causa per se totius sacrificij, ac si unus solus offerret, ita Elcobar.

RESOL. XLVII.

An Sacerdos peccet mortaliter differendo celebrationes Missarum ad longum tempus?
Et quod tempus sit ita longum? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 25.

§. 1. Communiter affirmatiuè respondent DD. quos citat, & sequitur Bonacina de *Sacram. disp. 4. q. ultim. p. m. 1. 7. §. 5. n. 2.* & præter illos docet etiam hanc sententiam Homobonus in *exam. Eccl. part. 1. tract. 4. cap. 14. q. 1. §. 1.* Fernandez in *exam. Theol. p. 3. c. 5. §. 11. n. 4.* & alij.

2. Sed quod tempus sit ita longum, ut mortale peccatum constituat, non explicant, & in hoc est difficultas, & Sacerdotes sunt anxij. At Villalobos in *sum. p. 1. tr. 8. dub. 18. n. 2.* explicauit. Et quia codex rarus est, ponam eius uerba: [Parcece podria vn Sacerdote cargarle de 50. d. 60. Missas, y dichas aquellas, de otras tantas. A este tono podran los Conuentos encargarle mas, d. menos, conforme al numero de Sacerdotes, que tuuieren.] Idem docet etiam Ledesma in *sum. tom. 1. c. 18. concl. 17.*

RESOL. XLVIII.

Quid per modicum tempus intelligatur in responsionibus Sacrae Congregationis ad Decreta Urbani VIII. de celebratione Missarum? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 54. aliàs 55.

§. 1. Fuit à Sacra Congregatione quaesitum: Decimo super quinto eiusdem Congregationis Decreto, quo inter cetera statuitur in hac uerba: Eleemosynas uero manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impostis ita satisfecerint, ut noua quoque onera obire valeant: alioquin omnino abtineant ab huiusmodi eleemosynis, etiam sponte oblati, in futurum recipiendis, & capulas auferant, &c. Quæritur, an hoc Decretum prohibeat absolute, quominus accipiant nouas eleemosynas, quæ acceptis non satisfecerunt, Tom. 11.

& quid si congruo tempore possint omnibus satisfacere?
2. Responsum uero fuit ita à Sacra Congregatione: Ad decimum respond. Non prohiberi absolute, ac propterea, etsi oneribus iam susceptis non satisfecerint, posse tamen noua etiam onera suscipere Missarum celebrandarum, dummodo infra modicum tempus possint omnibus satisfacere.

3. Sed dicta uerba explanans Peyrinus de *pruul. tom. 3. constit. 9. Urbani VIII. fol. mibi 381.* sic ait: [Per modicum tempus hic intelligo spatium trium annorum, quo spatium terminantur Officia, ut plurimum Regularium: cum enim hæc Decreta sint odiosa, attentæ præsertim Mendicantium paupertate, debent ita interpretari, ut minus lædant, quam fieri potest: & cum quid sit modicum tempus, arbitrium sit, ut docent Tufchus *lit. T. concl. 37. n. 12.* Menoch. *de arbit. lib. 2. casu 31. n. 5.* idem per modicum tempus hic intelligo spatium trium annorum; seu omnino remittendum esse Iudicis arbitrio, considerantis circumstantias loci, temporis, personarum, &c.] Ita ille.

4. Verum talem expositionem, quod modicum tempus in dictis uerbis Sacrae Congregationis intelligatur spatium trium annorum, omnino reiiciendam esse existimo. Nam doctus P. Thefaurus in *praxi. p. 2. uerb. Missarum onera, in fin.* existimat, spatium octo, vel decem dierum, & non ultra, intelligi per modicum tempus. Ego uero cum Ledesma, & Villalobos, ut me citato, obseruat Lezana *tom. 4. uerb. Missa, n. 39.* putauit spatium 50. aut 60. dierum ad plurimum esse modicum tempus.

5. Vnde ex his apparet, opinionem Peyrini, tanquam laxam, & improbabilem reiiciendam esse. Nec putent Lectores nostram sententiam non esse satis benignam: nam Pellizzarius in *Man. Regul. tom. 1. tr. 5. c. 9. sect. 3. n. 72.* me citato, & Eminentiſſ. Cardinali Lugo, sic ait: [Iudicio supradictorum Authorum modicum tempus censetur spatium 50. aut 60. dierum: notabile autem tempus erit, quod excedit tale spatium. Verum hæc doctrina, licet sit valde rationabilis in casu quo supradictus numerus Missarum unius, ac eidem promittatur ex stipendio; cum sic præsumatur cedere iuri suo, & esse contentus tali dilatione, ut propterea ab uno Sacerdote non posse dici tot Missas, nisi tanto temporis intervallo: in casu tamen, quo illæ plures Missæ petantur à diuersis, & quidem non scientibus illum Sacerdotem esse aliis multis Missis oneratum; non uidetur talis doctrina ita facile admittenda, (idq; ob rationes adductas §. præced.) nisi Sacerdos præmoneat petentes se iam esse obligatum ad tot, vel tot Missas, & nihilominus petentes alias Missas ab eo exigant; nam sic præsumuntur cedere iuri suo, & consequenter non poterunt conueniri de dilatione. Quanquam nisi Missa petatur pro aliqua instanti necessitate, iudicio prudentis, non patiente moram, probabile sit, Sacerdotè sine dicta præmonitione posse se simul obligare ad 15. aut 20. Missas, etiã à diuersis petitis ex stipendio, & hoc ex interpretatiua uoluntate ipsorum petentium.] Ita Pellizzarius.

6. His tamen non obstantibus, me citato, nouissimè nostram sententiam approbat Doctus Hier. Garcia in *sum. mor. tract. 2. diff. 10. dub. 8. n. 4.* sic asserens: [Solo pues esta la dificultad en señalar el tiempo que ha de pasar, para que sea pecado mortal la omisión de las Missas. Los Legistas in l. Si cum dies, ff. de recept. arbit. ad uerba Papiniani: Si intra modicum tempus, dederit pœnam, &c. disputan qual sea modicum tempus, y communmente responden, teste Menochio de arbit. iudic. lib. 2. cent. 1. casu 8. n. 10. ad fin. que se ha de estar à juicio de buen varon, considerada la materia, y calidad de las personas; y assi en vna decision de la Rota in causa Bononiensi (teste Marchino ubi supra

praxi. 5. se resoluo, que le era lecito al Sacerdote recibir nuevas cargas de Missas, si dentro de vn mes podia cumplir con las ya recibidas de otras, si ya las Missas no piedesen mas brevedad. Otros Iuriscosultos lo estienen a dos meses, y se colige *ex Can. presentium, 7. q. 1.* donde no se llama ausente el, que por enfermedad faldo dos meses a la Iglesia. Lo mismo consta del Concilio Tridentino *sess. 23. de reform. cap. 1. & sess. 24. cap. 12. de reform.* donde se llama *modicum tempus*, quando falta dos meses vn Canonico al Coro, luego segun esta cuenta parece, que podra tomar vn Sacerdote hasta 60. Missas de vna vez, y las Iglesias, proporcione seruata, segun tuuere Capellanias, saluo quando son por algun caso occurrente. Contestan con esta doctrina Ledesma, Villalobos, Diana, Lugo, y a este modo, proporcione seruata, podran los conuentos encargarle de mas, o menos cantidad, segun el numero de los Sacerdotes que tuuiere. En la Religion de Santo Domingo ay ley, que no reciban los Religiosos de vna vez mas que 50. Missas. En nuestra Religion ay precepto riguroso, que no se reciban Missas sin registrarlas al Prelado, dixiendole las, que tiene por dezir, para que no cargue mas de las que puede cumplir en dos meses a los mas largo.] Hæc ille.

RESOL. XLIX.

An Sacerdos pauper, qui pro die occurrenti non habet elemosinam pro Missa celebranda, possit Missam celebrare, & illam applicare pro primo offerenti stipendium, quem Deus fecit futurum primum? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 15.

§. 1. **A**ffirmatiue aliqui viri docti respondent. Ita Henriquez *lib. 9. cap. 21. n. 2.* Vega *in sum. tom. 2. cap. 41. cas. 5.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. c. 5. §. 9. n. 5.* Fraxinell. *de oblig. sacerdot. sess. 5. praxi. not. 5. §. 5. n. 1.* Petrus de Aragona *in 2. 2. q. 85. art. 3.* Petrus à Nauare. *de reuol. lib. 2. cap. 2. n. 373.* Rodrig. *in sum. tom. 1. cap. 242. n. 9.* Henric. *lib. 8. c. 21. n. 2.* & alij quamplures recentiores, quorum sententiam probabilem vocauit noster Molfes, *in sum. tom. 1. tr. 3. c. 16. n. 28.* & Reginald. *in praxi, tom. 2. lib. 23. c. 17. n. 23.* Ratio est, quia licet opus illud sit præteritum respectu nostri, in Dei tamen acceptatione, & æternitate est præsens, vnde respectu Dei acceptantis est ita recens, & præsens, ac si eodem momento offerretur.

2. Sed his non obstantibus, contrariam sententiam docuerunt Riccius *in praxi, p. 3. ref. 361. n. 3.* Barbosa *de potest. Episc. p. 2. alleg. 24. n. 12.* Homob. *de exam. in Eccl. p. 1. tr. 4. c. 14. quæst. 130.* Ioan. de la Cruz *in direct. conf. p. 3. de sacrif. Missæ, q. 1. dub. 3. concl. 1.* Fagundez *de præcept. Eccl. p. 1. lib. 9. cap. 9. n. 10.* Corduba *lib. 1. q. 4. dub. 6.* Coninch *de sacram. q. 83. art. 5. dub. 9. n. 168.* Filliuc. *tom. 1. tr. 5. c. 3. n. 79.* Molfesius, Reginaldus, Suar. & nouissimè mordicus docet hanc sententiam doctissimus Petr. Cenedo *in 99. Canonic. q. 28. num. 6.*

3. Et licet Illustrissimi Cardinales in decreto Urbani VIII. nihil de hac quæstione attingant, tamen antea ex mandato Clementis VIII. sub die 15. Nouembris 1605. sententiam superius positam, tanquam pluribus hominibus periculofam, fidelium scandalis, & offensionibus obnoxiam, atque à vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem improbarunt, & condemnarunt. Declarationem Cardinalium adducit de verbo ad verbum Cenedo *vbi supra*, & Riccius.

RESOL. L.

An detur aliqui casus, in quo Sacerdoti liceat Missas celebrare anticipatè? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 16.

§. 1. **R**espondeo dari, & erit, si ex obligatione cuius Capellæ teneatur Missas certas lingulis hebdomadis celebrare, vel in posterum pro certa intentione, quia tunc si aliter non exprimat in fundatione Capellanæ, potest Sacerdos in antecedente hebdomada tales Missas celebrare. Ita Riccius *in praxi p. 3. ref. 338.* Petrus de Ledesma *in sum. p. 1. de Sac. Euch. c. 18. concl. 17.* Rodrig. *in sum. tom. 1. c. 253. n. 8.* Reginald. *in praxi, tom. 3. lib. 23. c. n. 237.* & alij licet Fernandez respondeat cum distinctione *in exam. mor. Theol. p. 3. c. 5. §. 9. n. 5.*

RESOL. LI.

An Sacerdos, qui præterita die applicauit Missam pro Petro, & nihil postea celebrando Missam de applicatione Sacrificij cogitauerit; quod est querere, an Sacerdos in Missa actualiter, vel virtualiter debeat applicare Sacrificium pro eo, qui dedit stipendium? Ex part. 2. tract. 14. Ref. 47.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Vasq. *in 3. p. 23. disp. 5. sup. bo. 138. c. 6. n. 76.* putat enim, vt sacrificium applicetur, & vt tale ei profit, debere à voluntate offerentis proximè, vel remotè procedere. Vnde si quis offerat Missam, & hæc voluntas postea in celebrationem ipsius Missæ nullo modo influat, vt neque proximè, neque remotè eius causa sit, voluntas illa proderit per modum impetrationis: at verò sacrificium ipsum non item. Putat igitur Vasquez applicationem Missæ debere fieri actualiter, vel virtualiter tempore eiusdem sacrificij: philosophatur enim eodè pacto de applicatione, ac de intentione conficiendi sacramentum. In hanc sententiam incidunt Berardicus *in sum. Corona, p. 4. cap. 5. n. 9.* Beia *p. 1. q. 23.* & Fraxinell. *de oblig. sacerdot. sess. 4. concl. 4. §. 7. n. 1.* qui putant, Sacerdotem in Memento, debere applicare valorem Missæ eis, pro quibus tenetur celebrare.

2. Sed si hæc sententia amplectenda esset, multis scrupulis agitarentur sacerdotes. Ideo contrariam opinionem probabilem esse puto, quam tenent Suar. *in 3. p. 10. 3. disp. 13. sess. 3. concl. 2.* Bonac. *de sac. disp. 11. q. 3. punct. 2. §. 3. n. 11.* & Molfes *in sum. tom. 1. tr. 3. c. 17. n. 13.* Distingendum est igitur in hoc casu. Vel præterita die Sacerdos absolute applicat pro Petro factum sacrificij die crastina offerendi, & tunc valet talis applicatio, licet postea in Missa nihil de tali applicatione sacerdos cogitet. Vel non applicat determinatè, sed habet voluntatem crastina die applicandi, & in hoc casu talis applicatio minime valet.

3. Vnde contra Vasq. est dispar ratio inter applicationem, & intentionem conficiendi sacrificium. Quia voluntas, qua offertur sacrificium, non est necesse, vt sit operatiua sacrificij, sed solè applicatiua fructus eius: & idè fieri potest per simplicè voluntatem, que antecedit ipsum sacrificium, & postea nihil circa ipsum operetur. At verò intentio conficiendi Sacramentum, debet esse intentio operatiua conficiendi ipsum sacrificium, & idè quando nihil actualiter, seu virtualiter operatur, non est ad sacramentum sufficiens: neque est propriè voluntas efficax eius. Ex his apparet quod ad applicandum sacrificium non requiritur intentio, qua virtualiter duret tempore sacrificij, sicut requiritur ad conficiendum sacramentum. Vnde sufficit, quod Sacerdos applicet absolute sacrificium tali die offerendum, modo talis intentio non fuerit postea reuocata.

RESOL.